

Suomen Armeijan autojoukot 100 vuotta ja Autojoukkojen Helsingin kilta 55 vuotta

Markku Partanen

Seppelenskylä Hietaniemessä
18.1.2019.

Suomen armeijan autojoukot perustettiin Sotaministeriön käskylä N:O 42/19. Vuosina 1917–1918 toimi Suojeluskuntien alainen Stadin etappi -niminen autokomennuskunta. Tämä päällikkönä toimi filosofian maisteri Toivo Tarjanne, josta tuli myöhemmin Korkeimman oikeuden presidentti. Armeijan autojoukkojen ensimmäiseksi komentajaksi määrättiin jääkärikapteeni **Carl Lennart Nordensvan**. Nordensvan erosi armeijasta vuonna 1921 ja teki myöhemmin pitkän uran autoalalla mm. helsinkiläisen autokaupan palveluksessa mm. autoliike Hans Koch Oy:n neuvonantajana ja myyntipäällikkönä sekä Auto Via Oy:n perustajana. Sotien jälkeen Nordensvanilla oli Tammisaareksa Lenni-Auto -niminen autoliike, joka toimi itäautojen piirimyyjänä. Nordensvanin alaisena Viipurin autovarikon päällikkönä toimi **Toivo A. Nieminen**, joka myöhemmin toimi mm. Laatuvaunu Oy:n perustajana. Nordensvan ja Nieminen olivat myös aktiivisia autourheilijoita.

Suomen armeijan autojoukkojen kokoonpanoon kuuluivat v.1919 esikunta,

varikko, korjauspaja ja ohjaajakoulu. Henkilövahvuus käsitti 3 upseeria, 17 aliupseeria ja 64 miestä. Autokanta oli varsin kirjavaa ja pääosin Venäjän armeijalta saatua sotasaalista. Merkeistä mainittakoon Case, Fiat, Rolls-Royce, Opel, Packard, Talbot ja Vauxhall. Suuri osa ajoneuvoista oli avomallisia ns. esikunta-autoja, jotka huonosti sopivat kenttäkäyttöön. Muun ohella autokanta vakiintui 1920- ja 30-luvuilla ja kalustoon saatiin mm. kuorma-autoja ja maastokäyttöön sopivia Argos-tankkitraktoreita. Ajoneuvot sijaitsivat useissa eri talleissa Helsingin kantakaupungin alueella ja sittemmin näille saatiin teollisuushallityyppinen säilytyspaikka Katajanokan kasarmialueelta.

Olosuhteet muuttuivat merkittävästi vuonna 1935, kun autojoukoille valmistui Pohjoismaiden modernein kasarmi Helsingin Mechelininkadulle. Automiesten keskuudessa tästä käytetään nimitystä autolinna. Taivallahden kasarmeilla puolustusvoimat toimivat sitten vuoteen 2013 saakka ja nykyisellään alueella sijaitsevat mm. K-kauppa, palvelualan

yrittäjiä ja Töölön seurakunnan tiloja. Lisäksi osa kasarmeista on muutettu asuntokäyttöön.

Joukko-osasto kulki nimellä Autopataljoona ja mm. sotien jälkeen nimellä Huoltokoulutuskeskus 3. 1950-luvulta alkaen käytettiin jälleen perinteistä nimeä Autopataljoona, joka vahvistettiin viralliseksi nimeksi vuonna 1957. 1950-luvulla puolustusvoimien joukko-osastot saivat takaisin perinteiset nimensä, lippunsa ja joukko-osastotunnuksensa. Autopataljoona lakkautettiin 31.8.1968, jolloin kasarmien isännäksi vaihtui Kaartin pataljoona. Samassa yhteydessä Autopataljoonan kokoonpanoon kuulunut Moottorikoulu siirrettiin Mechelininkadulta Lahden Hennalaan puolustusvoimien huoltokoulutuskeskuksen yhteyteen. Ympyrä sulkeutui, sillä moottorikoulu oli sotien jälkeen siirretty juuri Hennalasta Autopataljoonaan. Kaartin pataljoonaan jäi kuitenkin oma autokomppania, joka huolehti pääkaupunkiseudun joukko-osastojen ja mm. Pääesikunnan kuljetustarpeista. Myös kuljettajakoulutus jatkui ja toisaalta sotien jälkeisen autoistumisen myötä autojoukkoja ja tähän liittyvää koulutustoimintaan alettiin järjestää valtakunnallisesti myös muissa joukko-osastoissa ympäri Suomea. Kaartin pataljoonan autokomppanian ohella mm. silloisten sotilasläänien yhteydessä toimi erillisyyksiköinä erilliset autokomppaniat. 1.Er AutoK Oulussa, 2.Er Autok Turussa, 3.Er Autok Kouvossa ja 4.Er Autok Hämeenlinnassa. Mechelininkadun kasarmit alkoivat jäädä vähitellen ajasta jälkeen ja 1980-/90-lukujen taitteessa mm. osa Kaartin pataljoonan sotilaskuljettajista saivat ajokoulutuksensa Turussa 2.Er AutoK:ssa. Palvelukseen astuminen tapahtui Porin prikaatissa Säkylässä.

1990-luvulta näihin päiviin puolustusvoimien organisaatiota ja koulutusta on uudistettu useaan otteeseen. Myös autojoukot ja näihin liittyvä koulutus on uudistunut merkittävästi. Nykyisel-

lään mm. raskasta kalustoa kuljettavien sotilaskuljettajien koulutuksessa on huomioitu EU-direktiivien vaatimukset ammattimaiselle ajokoulutukselle. Nykyisellään ajokoulutus on puolustusvoimissa ulkoistettu yksityisten toimijoiden hoidettavaksi ja siitä vastaa pääosin valtakunnallinen CAP-Ajokoulutusyhtiys sekä eräät alueelliset toimijat. Lisäksi kuljetustoiminta on kokonaisuudessaan osa laajempaa logistiikkakokonaisuutta, joka on keskeinen toiminto sotaväessä niin rauhan kuin poikkeusolojenkin kannalta.

Mechelininkadun kasarmit siirtyivät 1.8.1996 lukien Kaartin jääkäriyhtymän hallintaan. Uusi pääkaupunkiseudun kaupunkisodankäyntiin erikoistunut joukko-osasto muodostettiin yllämainitulla päivämäärällä yhdistämällä perinteikkäät Helsingin joukko-osastot Kaartin pataljoona ja Uudenmaan jääkäripataljoona. Tässä yhteydessä kuljetuskomppania siirtyi Helsingin Santahaminaan, jossa oli jo aikaisemmin toiminut Uudenmaan jääkäripataljoonan alaisuudessa esikuntakomppania, joka hoiti myös armeijan kuljetustoimintaa Helsingissä. Lisäksi Kadettikoululla toimi pieni auto-osasto vuoteen 1987, joka tuolloin yhdistettiin Uudenmaan jääkäripataljoonan kuljetusyksikköön. Valtakunnallisesti sotilaslääniä esikuntien alaisuudessa toimivat erilliset autokomppaniat siirrettiin 1980-luvun lopulla omien

alueidensa joukko-osastojen yhteyteen ja 2000-luvun alkuun mennessä nämä yhdistettiin maavoimien prikaatien ja muiden joukko-osastojen kuljetusyksiköihin.

Autojoukkojen 100-vuotista sekä Helsingin autojoukkojen killan 55-vuotista historiaa juhlittiin 19.1.2019. Ohjelmaan kuului perinteinen vierailu Hietaniemen hautausmaalla Sankariristillä, Suomen Marsalkka **Mannerheimin** sekä kunniajäsen **Urho Kaleva Kekkonen** haudoilla. Tämän jälkeen oli perinteistä hieman juhlavampi lounas ja muuta vuosipäivän ohjelmaa Ravintola Kaartissa entisillä Autopataljoonan eli Taival-

lahden kasarmeilla. Killan puheenjohtaja, everstiluutnantti evp. **Timo Koukkari** jakoi huomionosoituksia ansioituneille kiltalaisille ja juhlapuheen piti vuorineuvos **Matti Honkala**, joka on lapsuudessaan asunut Taivallahden kasarmeilla. Matin isä toimi aikanaan puolustusvoimien palveluksessa kasarmeilla auton-tarkastajana ja monta mielenkiintoista tarinaa muistui mieleen noilta ajoilta. Lisäksi paikalla oli vielä muutama vanhan Autopataljoonan aikana kantahenkilöstössä toiminutta henkilöä sekä noin 80 muuta kiltalaista ja kutsuvierasta kunnioittamassa perinteitä. ■

Juhlava lounas vuosipäivien kunniaksi Ravintola Kaartissa, entisillä Autopataljoonan eli Taivallahden kasarmeilla.

Vehoniemen uusi ilme rakentuu

Perinteisen harjumaيسان keskelä aloitti Vehoniemen Automuseo keväällä 1983. Ensi näyttelystä alkaen mobilistit ja konepyöräilijät ovat ottaneet paikan ykkösosastoksi. Myös harrastuksesta kiinnostunut yleisö on löytänyt vaihtuvien näyttelyjen nostalgian. Vuosittainen kävijämäärä, yli 200 000 on Pirkanmaan merkittäviä käyntikohteita, korkealla myös valtakunnan museotilastoissa.

Talven aikana museon ulkoinen ilme ja tilat uusiutuvat. Nykyinen kahvila laajenee. Harjuriinteeseen rakentuu myös uusi maisematerassi, josta näköala Roineelle.

Katso, www.automuseo.com sivuilta, mitä Leila kertoo rakennusvaiheesta ja "Vehoniemen Unelmasta". ■

